

ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ

Քվեարկությունն անցկացվում է տեղամասային կենտրոններում՝ ժամը 8.00-ից մինչև 20.00-ն: Ժամը 20.00-ին քվեարկության սենյակում գտնվող, բայց դեռևս չքվեարկած քաղաքացիները քվեարկելու իրավունք ունեն:

Քվեարկության օրը տեղամասային կենտրոն ինքնուրույն ներկայանալու հնարավորություն չունեցող քաղաքացիների համար քվեարկությունը կարող է կազմակերպվել ստացիոնար բժշկական հաստատությունում:

Ձերբակալված քաղաքացիները քվեարկությանը մասնակցում են իրենց հաշվառման վայրում կազմակերպված ընտրական տեղամասում: Ձերբակալված քաղաքացիները քվեարկությանը մասնակցելու կամ հրաժարվելու մասին գրավոր դիմում են ներկայացնում ձերբակալվածներին պահելու վայրի պետին, որոնք էլ ապահովում են ձերբակալված քաղաքացիների մասնակցությունը քվեարկությանը՝ նրանց տեղափոխելով ընտրական տեղամաս:

ՀՀ կալանավորված քաղաքացիները ընտրություններին մասնակցում են կալանավորվածներին պահելու վայրերում կազմավորված ընտրական տեղամասերում: Նրանք կարող են մասնակցել միայն ՀՀ նախագահի և Ազգային ժողովի՝ համամասնական ընտրակարգով ընտրություններին:

ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ՍԵՆՅԱԿԸ ԵՎ ԽՑԻԿՆԵՐԸ

Քվեարկությունը կատարվում է այդ նպատակով կահավորված սենյակում՝ յուրաքանչյուր ընտրական տեղամասում՝ մեկ սենյակ հաշվարկով: Այն պետք է լինի բավարար ընդարձակ, որպեսզի ընտրական գործընթացի բոլոր մասնակիցները հնարավորություն ունենան ներկա գտնվել և ազատորեն իրականացնել իրենց պարտականությունները:

Քվեարկության խցիկը պետք է կահավորված լինի այնպես, որ քաղաքացին կարողանա տեղամասային կենտրոնում ներկա գտնվող անձանցից գաղտնի լրացնել քվեաթերթիկը:

Քվեարկության խցիկը պետք է ունենա բավարար լուսավորվածություն և առկա լինի սեղան, վրան՝

գրիչ:

Քվեարկության խցիկները պետք է տեղադրված լինեն քվեաթերթիկների հատկացման սեղանների և քվեատուփի միջև ընկած տարածքում:

ՔՎԵԱԹԵՐԹԻԿԸ պետք է լինի դակված (պերֆորացված), պարունակի տպագրատան անվանումը և ծանուցում՝ քվեաթերթիկի լրացման կարգի մասին: Քվեաթերթիկները պետք է պատրաստված լինեն անթափանց թղթից:

Քվեաթերթիկի հատման գծից վերև՝ ելունդի վրա, նշվում է քվեաթերթիկի հերթական համարը, իսկ հատման գծից ներքև՝ ձախ կողմում, այբբենական հերթականությամբ նշվում են թեկնածուների ազգանունը, անունը, հայրանունը, կուսակցությունների, կուսակցությունների դաշինքների անվանումները, իսկ աջ կողմում՝ նշումի համար նախատեսված դատարկ քառանկյուններ:

ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑԱԿՎՐԳԸ

Քվեարկության ընթացակարգը բաղկացած է հետևյալ փուլերից.

1. մուտք տեղամասային կենտրոն,
2. գրանցում,
3. քվեաթերթիկի ստացում,
4. մուտք քվեախցիկ և քվեարկություն,
5. քվեաթերթիկի (քվեածրարի) գցում քվեատուփ,
6. հեռացում տեղամասային կենտրոնից:

Ընտրողն իրավունք ունի **ընտրական տեղամաս մուտք գործել** ժամը 8.00-ից մինչև 20.00-ն ընկած ցանկացած ժամանակ:

Քվեարկությանը ներկայացած ընտրողը ներկայացնում է անձը հաստատող փաստաթուղթը (անձնագիր, անձնագրին փոխարինող փաստաթուղթ) և **գրանցվում է** հանձնաժողովի՝ գրանցման համար պատասխանատու անդամի մոտ գտնվող ցուցակում և ստորագրում է:

Ընտրողի անձնագրի վավերականության ժամկետի ավարտը հիմք չէ նրան քվեարկության չթողնելու համար:

Այնուհետև ընտրողը **ստանում է** քվեաթերթիկ (քվեաթերթիկներ՝ միաժամանակ մի քանի քվեարկություններ անցկացվելու դեպքում) և մեկ քվեարկության ծրար (ծրարներ՝ միաժամանակ մի քանի քվեարկություններ անցկացվելու դեպքում):

Գրանցվելուց անմիջապես հետո ընտրողը մոտե-

նում է հանձնաժողովի՝ քվեաթերթիկների և քվեարկության ծրարների տրամադրման համար պատասխանատու անդամին: Վերջինս անջատում է քվեաթերթիկի (քվեաթերթիկների) ելունդը և քվեաթերթիկի ներքևի հատվածը քվեարկության ծրարի հետ միասին հանձնում է ընտրողին, որից հետո **ընտրողն անցնում է քվեարկության խցիկ՝ քվեարկելու:**

Ընտրողը քվեաթերթիկը լրացնում է գաղտնի՝ քվեարկության խցիկում: Քվեաթերթիկն ինքնուրույն լրացնելու հնարավորություն չունեցող քաղաքացին իրավունք ունի հանձնաժողովի նախագահին տեղեկացնելուց հետո քվեարկության խցիկ հրավիրելու այլ անձի, որը չպետք է լինի վստահված անձ: Բացի նշված դեպքից, քվեաթերթիկը լրացնելիս քվեարկության խցիկում այլ անձի ներկայությունն արգելվում է:

Քվեաթերթիկում **ընտրողը միատեսակ V նշանով նշում է կատարում** այն թեկնածուի, կուսակցության, կուսակցությունների դաշինքի անվան դիմաց, որին կողմ է քվեարկում:

Մեկ թեկնածու քվեարկվելու դեպքում ընտրողը, եթե կողմ է քվեարկելու, նշում է կատարում «կողմ են» բառերի, եթե դեմ՝ «դեմ են» բառերի դիմաց:

Քվեաթերթիկը վավեր է, եթե պարունակում է V նշանը կամ դրան նմանվող նշում և կատարված նշումը հստակ ու աներկբա արտահայտում է ընտրողի մտադրությունը:

Քվեաթերթիկում քվեարկության մասին նշում կատարելուց հետո ընտրողը քվեարկության խցիկում քվեաթերթիկը ծալում է, տեղավորում քվեարկության ծրարի մեջ և մոտենում քվեատուփին: Հանձնաժողովի համապատասխան անդամը կնքում է քվեարկության ծրարը, բացում է քվեատուփի ճեղքը և ընտրողը քվեարկության ծրարը **ԳՑՈՒՄ** է քվեատուփի մեջ ու **ԴՈՒՐՄ** է **ԳԱԼԻՄ** տեղամասային կենտրոնից:

ԱՐԳԵԼՎՈՒՄ է որևէ ձևով տեղեկանալ, թե ընտրողն ինչպես է քվեարկել:

Զինծառայողները, ՀՀ ոստիկանության, ազգային անվտանգության ծառայության ծառայողները տեղամասային կենտրոն մուտք են գործում ոչ շարային կարգով, առանց զենքի:

ԱՐԳԵԼՎՈՒՄ է տեղամասային կենտրոն զենքով, զինամթերքով մուտք գործելը՝ բացառությամբ ընտրությունների բնականոն ընթացքի

վտանգման դեպքերի: Այդ դեպքերում տեղամասային կենտրոն զենքով, զինամթերքով մուտք գործելը թույլատրում է տեղամասային ընտրական հանձնաժողովի նախագահը կամ տեղակալը:

Քվեարկության բնականոն ընթացքն ապահովելու համար ընտրական հանձնաժողովի նախագահն իրավունք ունի ընտրողներին քվեարկության սենյակ թողնել հերթականությամբ՝ մեկ-մեկ: Քվեարկության սենյակում միաժամանակ չի կարող գտնվել **15-ից ավելի ընտրող:**

Եթե ընտրողը կարծում է, որ քվեաթերթիկը սխալ է լրացրել, ապա նա կարող է դիմել հանձնաժողովի նախագահին, իսկ նրա բացակայության դեպքում տեղակալին՝ նոր քվեաթերթիկ ստանալու համար: Հանձնաժողովի նախագահի, իսկ նրա բացակայության դեպքում՝ տեղակալի հանձնարարությամբ, հանձնաժողովի անդամը հատկացնում է նոր քվեաթերթիկ, ընտրողների ցուցակում կատարում համապատասխան նշում տվյալ ընտրողի անվան, ազգանվան դիմաց: Սխալ լրացված (վնասված) քվեաթերթիկն անհապաղ մարվում է, որի մասին կազմվում է համապատասխան արձանագրություն:

ՔՎԵԱԹԵՐԹԻԿՆԵՐԻ ՎԱՎԵՐԱՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Սահմանված նմուշի քվեաթերթիկը համարվում է անվավեր, եթե՝

- մեկից ավելի թեկնածուների (կուսակցությունների) օգտին նշումներ է պարունակում,
- մեկ թեկնածու քվեարկելու դեպքում միաժամանակ թեկնածուի օգտին և «դեմ եմ» բառերի դիմաց նշումներ է պարունակում,
- չի պարունակում որևէ նշում,
- պարունակում է ընտրողի ինքնությունը բացահայտող նշում,
- ստորագրված չէ,
- խախտված է քվեաթերթիկում միատեսակ V նշանով նշում կատարելու կարգը:

Քվեաթերթիկը վավեր է, եթե ընտրողի մտադրությունը հստակ է և աներկբա, ինչպես նաև բացակայում են նշումներ, որոնք կարող են բացահայտել ընտրողի ինքնությունը:

Ընտրությունների վերաբերյալ ՀՀ օրենսդրության, այդ թվում՝ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի (ԿԸՀ) որոշումների մասին տեղեկատվություն կարելի է ստանալ ԿԸՀ-ի պաշտոնական վեբ կայքում՝ www.elections.am:

ԿԸՀ-ի հասցեն է՝ Գևորգ Քոչարի փողոց, 21ա, հեռ.՝ (374 10) 543523, էլ. փոստ՝ cec@intergalaxy.am:

Լրացուցիչ տեղեկություններ, ինչպես նաև ընտրությունների հարցերով անվճար իրավաբանական օգնություն ստանալու համար, (նաև 2007թ.-ի մայիսի 12-ին), կարող եք դիմել **Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիային** հետևյալ հասցեներով՝

- ք. Երևան, Նալբանդյան 7, բն. 2, հեռ.՝ (374 10) 540199, ֆաքս՝ (374 10) 580299, էլ. փոստ՝ ayla@ayla.am,
  - ք. Գյումրի, Տիգրան Մեծի պողոտա 1, բն. 2, հեռ.՝ (374 312) 23812, ֆաքս՝ (374 312) 38236 էլ. փոստ՝ gyumri@ayla.am,
  - ք. Կապան, Ա. Մանուկյան 1, բն. 72, հեռ./ֆաքս՝ (374 285) 62511, էլ. փոստ՝ kapan@ayla.am,
  - ք. Վանաձոր, Վարդանանց 82, բն. 1, հեռ./ֆաքս՝ (374 322) 22317, էլ. փոստ՝ vanadzor@ayla.am,
  - ք. Իջևան, Սահմանադրության հրապարակ 1, Մարզպետարանի շենք, հեռ./ֆաքս՝ (374 263) 32499, էլ. փոստ՝ ijevan@ayla.am,
  - ք. Գավառ, Մարզպետարանի շենք, հեռ./ֆաքս՝ (374 264) 25503, էլ. փոստ՝ gavar@ayla.am,
  - ք. Գորիս, Մաշտոցի 3, հեռ./ֆաքս՝ (374 284) 25861, էլ. փոստ՝ goris@ayla.am:
- Կարող եք այցելել նաև ՀԵԻՎ վեբ կայք՝ www.ayla.am:

Սույն տեղեկատվական թերթիկը պատրաստվել և հրատարակվել է Վրաստանում և Հայաստանում Նիդեռլանդների Թագավորության դեսպանատան Մատրա ԿԱՊ փոքր դրամաշնորհների ծրագրի կողմից տրամադրված միջոցների հաշվին, Հայաստանի երիտասարդ իրավաբանների ասոցիացիայի կողմից իրականացվող «Ընտրական իրավունքների իրազեկության և պաշտպանության քարտզարչավ» ծրագրի շրջանակներում:

ՀՀ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ - 2007Թ.

ՔՎԵԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԸ

Սույն տեղեկատվական թերթիկը տեղեկացնում է քվեարկության ընթացակարգին և դրա փուլերին ընտրողների մասնակցության մասին: Մասնավորապես նկարագրվում է քվեարկության կարգը և ընտրողի իրավունքները տվյալ գործընթացում:

ԾՈՂՈՎԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՐ